

6 אפריל 2014

לכבוד
ח"כ דב חנין
יו"ר ועדת משנה לבדיקת סוגיות
תכנון וסביבה במפרץ חיפה

תכניות ענק מקודמות בסתר במפרץ חיפה

המדינה מקדמת 4 תכניות ענק המסתירות את מטרתן להקים מפעלים פטרוכימיים לזיקוק קונדנסייט- תוצרי הלוואי של הפקת הגז הטבעי. מתוכן 3 תכניות במפרץ חיפה.

מבוא

הגז הטבעי "משווק" לציבור הרחב כמשאב אנרגיה נקייה וידידותית לסביבה. אבל, מה שהוסתר מהציבור זה א. העובדה שבתהליך הפקתו, נוצרים תוצרי לוואי - קונדנסייט- חומר גלם יקר ערך המשמש בסיס לתעשייה הפטרוכימית. ב. השימוש בגז הטבעי כמקור אנרגיה אמנם ידידותי יותר לסביבה יחסית לפחם ומזוט אבל תהליך ההפקה שלו מזהם ועלול לפגוע בבריאות הציבור ובסביבה, לא פחות מהפגיעה שנוצרת בעת ייצור חשמל המבוסס על תחנות כוח פחמיות.

א. הקונדנסייט

הקונדנסייט הוא תערובת דלק גולמי –חומרי ה"פסולת" אשר נוצרים בעת הפרדת הגז הטבעי הנקי מהגז הגולמי שנשאב במאגרים. הוא מכיל מתכות כבדות הידועות כמסרטנות כמו קדמיום, אורניום, ארסן, כספית וחומרים נוספים אשר עלולים לזהם את האוויר, הקרקע ומקורות המים, הן בתהליך הזיקוק במפעלים והן בפליטות לאוויר ודליפות ממיכלי האחסון.

מהקונדנסייט ניתן לייצר בין היתר גפ"ם- גזים פחממניים המשמשים כדלק לתחבורה, לבישול והסקה, תזקיקים וכימיקלים שונים המבוקשים בתעשייה הפטרוכימית.

יש לציין שבמאגר "לוויתן" התגלה אחוז גבוה של קונדנסייט ולכן, קיים פוטנציאל לזיקוק כמויות עצומות, דבר שידרוש הקמת מפעלים חדשים שיוכלו לקלוט את כמות החומר הגדולה.

ב. רקע כללי: תמ"א 37/ח' – קליטת הגז הטבעי מהמאגרים

לאורך קידום תמ"א 37/ח' התכנית לבחירת חלופות המיקום למתקני קליטת הגז מהמאגרים, נעשו מספר מפגשי שיתוף ציבור אבל במפגשים אלו, נושא הטיפול בתוצרי הלוואי הוזכר כהערות אגב מבלי שהציבור יוכל להבין את המשמעויות האמיתיות של אחסון וטיפול בחומרים אלו. הדבר אפשר להציג לדעת הקהל בארץ רק את הפן הידידותי של השימוש בגז הטבעי תוך הסתרה שיטתית של העובדה שלתעשיית הגז יש גם פן אחר - תעשייה פטרוכימית מזהמת שעלולה לפגוע בבריאות הציבור ובסביבה בצורה נרחבת.

ב- 27.11.12, יום הדיון במועצה הארצית לתכנון ובנייה בו נבחרו האתרים היבשתיים בעמק חפר ו"חגית", הודה שר האנרגיה לשעבר, עוזי לנדאו שיש כוונה להקים בחלופות שנבחרו אזורי מגה תשתיות על פטרוכימיות.

הידיעה על הכוונה להקים מפעלים פטרוכימיים לטיפול בתוצרי הלוואי בנוסף למתקן הגז היבשתי המתוכנן, גרמה כצפוי, להתנגדות עזה. לאחר מאבק אינטנסיבי ועיקש שנמשך כשנה, ביום אישור תמ"א 37/ח' והעברתה להפקדה, הגיעו נציגי משרד ראש הממשלה גבי גולן ואבנר סעדון כדי להציג את עמדת הממשלה בנושא: "מדיניות הממשלה אינה תומכת בהקמת תעשיות פטרוכימיות באזורים הסמוכים למוקדי אוכלוסייה, ולכן אין כוונה להקים מפעלים כאלה בשטחים הסמוכים למתקני קבלת הגז" (פרוטוקול מועצה הארצית 563 מיום 12.11.13 עמ' 10)

בתמליל הדיון מכריז גבי גולן: "אני מודיע בשם הממשלה, הממשלה לא יוזמת שום תוכנית להקמת אזור תעשייה פטרוכימי, או מתקנים פטרוכימיים סביב אותם אתרים יבשתיים. הממשלה גם לא יודעת על שום תוכנית שיזם מתכונן להגיש לה באזורים האלה. לכן, לבוא ולומר שיש פה איזשהי קונספירציה, פשוט צריך להוריד את זה מעל השולחן. זה לא קיים".

נכון לרגע זה, העמדה שהציגה הממשלה ביום 12.11.13 לא הוטמעה בהוראות התכנית ולכן, למרות ההבטחות של נציגי הממשלה, ניתן יהיה לקדם בעתיד מפעלים פטרוכימיים בתחום תמ"א 37/ח' על בסיס העיקרון של הצמדת תשתיות. ההצהרה של הממשלה כי "אינה תומכת בהקמת מפעלים פטרוכימיים הסמוכים למוקדי אוכלוסייה" הינה הצהרה חסרת כיסוי, יתרה מכך, התכניות מקודמות בסתר כדי למנוע התנגדויות וכדי לזרז את אישורן.

**שלוש התכניות בהן מוסתר קידום ייצור ואחסון של קונדנסייט
במפרץ חיפה**

1. תמ"א 37-2 : הטמנת צנרת לקונדנסייט ודלקים אחרים

תמ"א 37-2 נחשפת לציבור :

בדצמבר 2013, נודע שקיימת תכנית בשם תמ"א 37-2 בה נושא הקונדנסייט הופרד מתמ"א 37/ח' ללא ידיעת הציבור ומקודם בסתר כדי לקבוע עובדות בשטח עוד בטרם התקבלה החלטה לגבי שאלת מיקום מתקני הגז. נציגי הממשלה אמנם הבטיחו שלא יוקמו מפעלים פטרוכימיים בתחום תמ"א 37/ח' והנה מגיעה לה תכנית חדשה ומקדמת הטמנת צנרת יבשתית שתאפשר לעשות זאת בעתיד.

תמ"א 37-2, מטרת התכנית: לאשר הטמנת צנרת הקונדנסייט ודלקים אחרים בכל תוואי ההולכה והאספקה של הגז הטבעי ברחבי הארץ.

הצנרת המתוכננת בתמ"א 37-2 מגיעה לבתי הזיקוק במפרץ חיפה: מערכת הולכת הגז הטבעי מגיעה למתחם בתי הזיקוק במפרץ חיפה כך שלפי הוראות התכנית- צנרת הקונדנסייט תגיע אף היא לבז"מ בתוואי צינור הגז.

הנקודה המרכזית: צינור הקונדנסייט מגיע למתחם בתי הזיקוק אבל התכנית "שותקת" ולא מספרת לנו את ההמשך המתבקש והוא שיוקמו עבור חומר זה מפעלים פטרוכימיים במתחם.

עיון בחו"ד של המשרד להגנת הסביבה בתסקיר ג-ה מגלה לנו שהמשרד ממליץ על זיקוק קונדנסייט בחיפה: "בתוך כך, יש להאיץ את התכנון הסטטוטורי לגבי שיטת העברת ה-condensate אל בתי הזיקוק בחיפה משני אתרי האחסון "חגית" ו"מרץ". אנו מבקשים להדגיש כי הקמת מוקדי הפרדה ואיחסון של condensate בלבד באתרים היבשתיים "חגית" ו"מרץ" היא בבחינת היא בבחינת חלופה קבילה וישימה מבחינה סביבתית, " (עמ' 5)

2. "נמל המפרץ"

עד לפני כחודש וחצי, לרב תושבי חיפה והקריות לא היה מושג שתכנית הקמת נמל המפרץ החדש נמצאת בשלבי תכנון ואישור מתקדמים. מדוע? משום שהתכנית חולקה ל-3 תכניות מתאר שונות, דבר שגרם לכך שקידום כל חלק בנפרד הסתיר את התמונה הכוללת ואפשר לתכנית להתקדם במהירות עם מינימום התנגדויות של

הציבור. גם כאשר הנושא הופץ והציבור הגיש את השגותיו- הרבה יותר קשה להגיש טיעונים מול סוללת המומחים של צוות התכנון לכל חלק בנפרד מאשר לתכנית הכוללת.

מה המצב הסטטוטורי של תכנית "נמל המפרץ"?
עד כה אושרו במועצה הארצית לתכנון ובנייה שני החלקים הראשונים של התכנית:

א. תמ"א 13/ב/1-1 - "מבנים ימיים במפרץ חיפה להקמת מסוף מכולות חדש". השם התמים "מבנים ימיים" מסתיר היטב את העובדה שתכנית זו מתייחסת להקמת "נמל המפרץ" ו"נמל הדלק" והיא כוללת הקמת נמל צבאי חדש, קווי דלק שיועברו ליבשה, ועוד תשתיות בעלות השפעות עתידיות נרחבות על תושבי האזור ללא תכניות מפורטות. הדבר נעשה בעזרת "פטנט": התכניות המפורטות ייערכו במסגרת תכניות אחרות.
(לתכנית ענקית ורבת השפעה זו, הוגשו 3 התנגדויות בלבד כי, כאמור, ציבור התושבים לא ידע שמדובר בתכנית "נמל המפרץ").

ב. תמ"א 13/ב/1-2 - "תכנית מתאר ארצית למקורות החול ולעבודות החפירה להקמת "נמל המפרץ" ו"נמל הדלק". כאן שם התכנית מסגיר את הקשר ל"נמל המפרץ" אבל הדבר נעשה לאחר שאושרה הקמתן של רוב התשתיות.
(לתכנית זו הוגשו כ- 200 התנגדויות. הפעם המיידע על התכנית הופץ ברגע האחרון).

ג. תמ"א 13/ב/1-1 - "תכנית מתאר ארצית לנמל חיפה". עוסקת בפיתוח התחום היבשתי והימי של נמל חיפה. כל התשתיות שהוסתרו מהציבור בזמן אישור תמ"א 13/ב/1-1 יקודמו במסגרת תכנית זו הכוללת את העורף היבשתי של "נמל המפרץ", תשתיות האנרגיה, משק הדלק ושטחי פארק הקישון, נמל חיל הים המתוכנן לעבור למפרץ ופירוט הדלקים שיאוחסנו ב"נמל הדלק".

חשוב לציין שבפרוטוקול 514 של ולנת"ע (ועדה לנושאים תכנוניים עקרוניים שליד המועצה הארצית לתכנון ובנייה) מיום 9.7.13, עמ' 7 כתוב שלאחר אישור תמ"א 13/ב/1-2 בממשלה, ניתן יהיה להתחיל בעבודות להקמת "נמל המפרץ". משמעות הדבר, שעוד בטרם תיבדק ההתנגשות בין תמ"א 30 המייעדת את שטחי חוות המיכלים לטובת פיתוח עירוני עבור תושבי קריית חיים והסביבה, לבין תמ"א 13/ב/1 המייעדת את אותו שטח לאזור תשתיות עבור עורף הנמל- לפני שנושא זה כמו נושאים רחבי השפעה אחרים יבדקו, יהיה אפשר להתחיל לבנות את נמל המפרץ ולקבוע עובדות בשטח.

בנוסף לנ"ל, ניתן יהיה להתחיל בבניית, נמל הדלק" החדש עוד בטרם הוכנה תכנית מפורטת לגבי החומרים שיאוחסנו בו.

למרות שהמיידע מוסתר, ניתן לדעת בוודאות שיש כוונה לאחסן קונדנסייט באזור עורף הנמל. הכיצד?

- א. אנחנו כבר יודעים שלפי תמ"א 37-2 צינור קונדנסייט מתוכנן להגיע למתחם בתי הזיקוק והדבר תואם לחלוטין את המלצת המשרד להגנת הסביבה להוביל את הקונדנסייט מהאתרים בעמק חפר ו"חגית" לבתי הזיקוק בחיפה. משמעות הדבר שצריך להקים מפעלים שיטפלו בחומר במתחם.
- ב. הקמת המפעלים מחייבת תשתית למיכלי אחסון אבל בתמ"א 37/ח' יש הוראה שהמרחק בין מיכלי הקונדנסייט לתשתיות אחרות יהיה 550 מטר. כאשר מתבוננים במפה ברור שהשטחים המתאימים ביותר להקמת מיכלי אחסון הם באזור חוות המיכלים המיועדת לפינוי ו/או בנמל הדלק החדש.
- ג. בנוסף לנ"ל- בתמ"א 37/א/2/4 – תכנית מתאר ארצית חלקית מכלול ימי צפוני, קיימת צנרת הולכה לגז הטבעי מכיוון הים דרך הנמל עד לצומת מעגן הדייג בקרבת חוות המיכלים ונמל הדלק. משמעות הדבר- ניתן יהיה להוביל קונדנסייט למפרץ דרך היבשה ו/או דרך הים, בהתאם להחלטות שיתקבלו בתכנית תמ"א 37/ח', בגמישות מקסימלית המאפשרת לקבל את החומר בכל תרחיש- הן אם יוחלט להקים את מתקני קליטת הגז הרחק בלב הים, דבר שיחייב את הובלת החומר במיכליות ישירות לנמל ובין אם מתקני הגז יוקמו ביבשה כך שתוצרי הלוואי יועברו באמצעות הצנרת המוטמנת ואולי יהיה תמהיל המשלב הובלה ביבשה ובים.
- ד. יש לציין שבהוראות תכנית תמ"א 13/ב/1/1 בסעיף 4.2.1 ב' כתוב שהנמל מיועד שימושים ל"כימיקלים, דלקים, תזקיקים, גפ"ס וכדומה וכן צנרת ומתקנים לשינוע מטענים אלו" בדיוק אותם חומרים אליהם מתייחסת תמ"א 37-2 כלומר.

3. הפאג/1200/ב- התכנית להרחבת בתי הזיקוק לנפט

תכנית ההרחבה מאפשרת להקים במתחם בתי הזיקוק תשתיות חדשות בלי תכנית מפורטת ומבלי שהציבור יידע מה ייבנה במתחם ובלי שיוכל להתנגד- דבר חריג ביותר. מוסדות המדינה מאפשרים רק בתכניות מסווגות הקשורות לצה"ל ומשהב"ט להוציא היתרי בנייה בלי להגיש תכנית מפורטת. משמעות הדבר שנוצרת לנגד עיננו

מציאות תכנונית חדשה בה המדינה מקדמת אינטרסים כלכליים של יזמים פרטיים כתכנית סודית מסווגת.

כאמור, במאגר "לוויתן" נמצא אחוז גבוה מאוד של קונדנסיט, עובדה שיוצרת פוטנציאל לפיתוח תעשייה פטרוכימית מקומית רחבת מימדים. צנרת הקונדנסיט מתוכננת להגיע למתחם בתי הזיקוק הן מכיוון היבשה והן מכיוון הים ולכן ברור שהתכנית היא להקים בשטח מפרץ חיפה מפעלים פטרוכימיים ומיכלי אחסון ולשמור על כך בסוד כדי לא לפגוע בבעלי האינטרסים הכלכליים.

לסיכום

הבהילות של משרדי הממשלה, היזמים וראשי רשויות לקדם את התעשייה הפטרוכימית החדשה המבוססת על גז, מתעלמת באופן קיצוני מהפגיעה של תכניות אלו בציבור הרחב ואף רואה בו גורם מפריע. כך נוצר מצב שהתכניות מקודמות בסתר בלי לערוך תסקירים שיבדקו את הפגיעה הפוטנציאלית של צנרת הקונדנסיט, מיכלי האחסון ומפעלי הזיקוק בבריאות הציבור, בביטחוננו ובסביבה.

השיקול הכלכלי מתוך כלל השיקולים הקיימים בהליך התכנוני הפך לשיקול המרכזי: בשם "טובת המשק" מותר לקדם את התשתיות בכל מחיר ובכל האמצעים, כולל באמצעות הסתרת המידע מהציבור. נמל המפרץ הוא בעל חשיבות עליונה ל"טובת המשק" כך גם קידום התעשייה הפטרוכימית ומתקני קליטת הגז. העדפת "טובת המשק" והשיקולים הכלכליים על פני טובת הכלל הפכה לנורמה מושרשת בגופי התכנון. בשם "טובת המשק" צוות התכנון של תמ"א 37/ח' נאבק בכל הכוח כדי להקים את מתקני קליטת הגז ביבשה למרות שניתן להקים על אסדות צפות הרחק בלב ים וכך למנוע את הסכנה הנרחבת לתושבים, לחופים ולשטחים הפתוחים. בדיון בהתנגדויות בועדה המחוזית מרכז בנושא מיקום מתקני הגז אומר ראש צוות התכנון, גדעון לרמן: "למשק הישראלי, לרווחה של התושב, צריך לשלם חשבון חשמל, ניתן, כמה שיותר שהטיפול יהיה ביבשה"- השיקול הכלכלי הוא חזות הכל.

נוצרת מציאות תכנונית חדשה בה גופי התכנון מאמצים באופן שיטתי את הגישה ה"גמישה והמאפשרת"- גישה שמאפשרת לטשטש ולהסתיר מהציבור את התשתית אותה מקדמים למען בעלי האינטרסים שמא הציבור ידרוש "חלילה" לעשות תסקירים שמסקנותיהם עלולות לגרום לעיכובים, לשינויים בתכניות, ואולי אף יחייבו את ביטולן.

בתמ"א 37-2 לדוגמא, מוטמנת צנרת קונדנסיט ליד צינור גז טבעי במרחק 3 מטר בלבד, מרחק שנקבע ללא תסקיר סביבתי שיבחן אירוע של תקלה בשגרה או פגיעה מכוונת בתרחיש שיכלול פיצוץ בשני הצינורות גם יחד, תרחיש ש"עלול" לחייב להגדיל את מרחקי הפרדה ביניהם.

בנוסף- בתמ"א זו לא נעשה תסקיר סביבתי שיבדוק השפעת דליפת החומר לתוך מי תהום, לקרקע ופליטות שיזהמו את האוויר, למרות שידוע כי מדובר בחומר בעל פוטנציאל זיהום גדול ביותר.

העמדה המוצהרת של המשרד להגנת הסביבה היא ש"לא נכון תכנונית להתייחס לאירועים של תרחישים ביטחוניים אלא לפי תרחיש תקלה תפעולית". מדוע? כי "הכללת תרחישים ביטחוניים בהליך התכנון, תמנע הלכה למעשה הקמת כל תשתית בישראל ולא ניתן לעשות כן" משמעות הדבר שהמסר העובר בין השורות הוא: אנחנו לא רוצים לדעת מה הסיכונים גם כאשר מדובר בחומר נפיץ כמו גז. הציטוט כאן מתייחס לנושא הביטחוני אבל הגישה מחלחלת גם לנושא הבריאותי והסביבתי: בתכנית להרחבת בז'ן, אם יסתבר לתושבים שבמקום מיכל האמוניה וחוות המיכלים המתוכננים להתפנות, יוקמו מיכלי אחסון לקונדנסיט שגם הוא חומר נפיץ- צפוי שהדבר יגרום להתנגדויות ואם יודע שהמיכלים אינם יכולים לעמוד בתקן חוק אוויר נקי ו/או יגבירו באופן משמעותי את זיהום האוויר הקשה שכבר קיים באזור חיפה, הדבר עלול לגרום לביטול התכנית במקום זה. כך גם לגבי המתחמים בעמק חפר ו"חגית"- מקומות בהם עריכת תסקיר סביבתי לצגרת הקונדנסיט עלולה למנוע את הטמנתם בתוואי זה ובדיקת הפליטות ממיכלי האחסון "עלולה" למנוע את האחסון והזיקוק המתוכננים.

(עמדת המשרד להגנת הסביבה לקוחה מפרוטוקול מועצה ארצית 540 מיום 6.12.11 בדיון בתמ"א 6/2/א/37 עמ' 7 ו-פרוטוקול ולנת"ע- תמ"א 6/2/א/37 מס' 474 מיום 29.11.11 עמ' 13)

פוטנציאל הזיהום האדיר של מיכלי אחסון הקונדנסיט והמפעלים הפטרוכימיים המתוכננים, כמו גם נפיצותם, מחייבת הקמת מתקנים אלו הרחק מריכוזי אוכלוסיה אבל במקום שהממשלה וגופי התכנון יבדקו היכן והאם בכלל יש מקום במדינת ישראל הקטנה והצפופה להקים קריות פטרוכימיות חדשות מבוססות גז- המדינה מתנהגת כאחרון היזמים הפרטיים ומתנערת מאחריותה לשמור על בריאות הציבור, בטחונו ואיכות הסביבה.

נכון לעכשיו- ההסתרה והגישה ה"גמישה והמאפשרת" הצליחה מנקודת המבט של היזמים לאשר את התכניות ולהפקידן להתנגדויות מבלי שהציבור יידע מה באמת מתכננים שם. מבחינת הציבור- הוא במצב שהתכניות מתקדמות אבל התסקירים שהיו אמורים להגן עליו ועל הסביבה לא נעשו. לעומת זאת, מבחינת היזמים- כל האפשרויות פתוחות.

בדיון בועדה מחוזית מרכז ב- 27.1.14 מכריז ראש צוות התכנון שהפתרון הטוב ביותר הוא להביא את אחסון הקונדנסיט לפתחו של נמל חיפה.... התכנית הגמישה מאפשרת שאם מיקום זה לא יוכל לצאת אל הפועל עקב התנגדות תושבי האזור, אזי שאר האופציות נשארות על השולחן- הן בעמק חפר, הן ב"חגית" והן באשדוד כמו גם במקומות אחרים לאורך ורוחב המדינה אליהן מגיע צגרת ההולכה והקבלה של הגז הטבעי כולל צגרת הקונדנסיט כפי שנקבע בתמ"א 37-2.

אפילוג

תוך כדי כתיבת שורות אלו התבשרנו שהממשלה קבלה היום החלטה לאפשר למפעלים אשר מאחסנים חומרים מסוכנים לקבל רישיון שתקף ל- 7 שנים, במקום המצב בו ניתן היה לתת רישיונות לתקופות משתנות בהתאם לעמידת המפעלים וחברות בתקני הזיהום והבטיחות.

משמעות הדבר שבשם מתן "שקט תעשייתי" ליזמים, יש עוד כרסום בשמירה על שלומו ובריאותו של הציבור. מעתה יהיה הרבה יותר קשה להטיל פיקוח על מפעלים מזהמים ומסוכנים.

אין ספק שהחלטה זו מהווה תמריץ רציני ליזמים שירצו לזקק ולאחסן קונדנסיט. החלטת הממשלה נותנת להם תמריץ רציני: גם אם יסתבר שהמתקנים יגרמו לזיהום האוויר ופגיעה בסביבה, מובטח להם שרשיונם לא ישלל במהרה...

עוצמת הכסף הגדול המעורב בתשתיות הענק הקשורות לתגליות הגז מצליח לכופף את הגורמים שאמורים לשמור על האינטרסים הבסיסיים ביותר של הציבור. הסכנה לבריאות מאות אלפי אזרחי המדינה היא מיידית ומוחשית, כך גם הפגיעה בשטחים פתוחים ובחופים, בקנה מידה שלא ידענו כמוהו.

חובתם של כלל חברי הכנסת והשרים, המשרד להגנת הסביבה וארגוני הסביבה להתגייס להרחיק הקמת מפעלים פטרוכימיים מריכוזי אוכלוסייה, רגע לפני שתגליות הגז יהפכו מברכה לקללה

חנה קופרמן, יו"ר
הפורום הישראלי לשמירה על החופים

חומרים:

תמ"א 37 - 2 :

<https://drive.google.com/file/d/0B2gWtU3xLXOrTndxMWJTaDEtNIU/edit?usp=sharing>

השגה לתמ"א 37-2, עו"ד רונית לירן- הפורום הישראלי לשמירה על החופים
<https://drive.google.com/file/d/0B2gWtU3xLXOrckIxTE5SemxCdjg/edit?usp=sharing>

תמ"א 37-2 חו"ד מקצועית אלה נווה :
<https://drive.google.com/file/d/0B2gWtU3xLXOrZGhYbGpuY1FVcUU/edit?usp=sharing>

השגה לתמ"א 37/ח', עו"ד רונית לירן- הפורום הישראלי לשמירה על החופים
<https://drive.google.com/file/d/0B2gWtU3xLXOraEhFSjJ6LTJ3dm8/edit?usp=sharing>

תמ"א 37/ח'- חו"ד מומחה, אלה נווה
<https://drive.google.com/file/d/0B2gWtU3xLXOrVjYtLVM4NXVUb28/edit?usp=sharing>

חו"ד המשרד להגנת הסביבה- תסקיר ג-ה לתמ"א 37/ח'
<https://drive.google.com/file/d/0B2gWtU3xLXOrVS1RU1IIMUFHMk0/edit?usp=sharing>

פליטות במיכלי אכסון קונדנסאטים, אלה נווה
<https://drive.google.com/file/d/0B2gWtU3xLXOrVWk1QktWQmhOcGs/edit?usp=sharing>